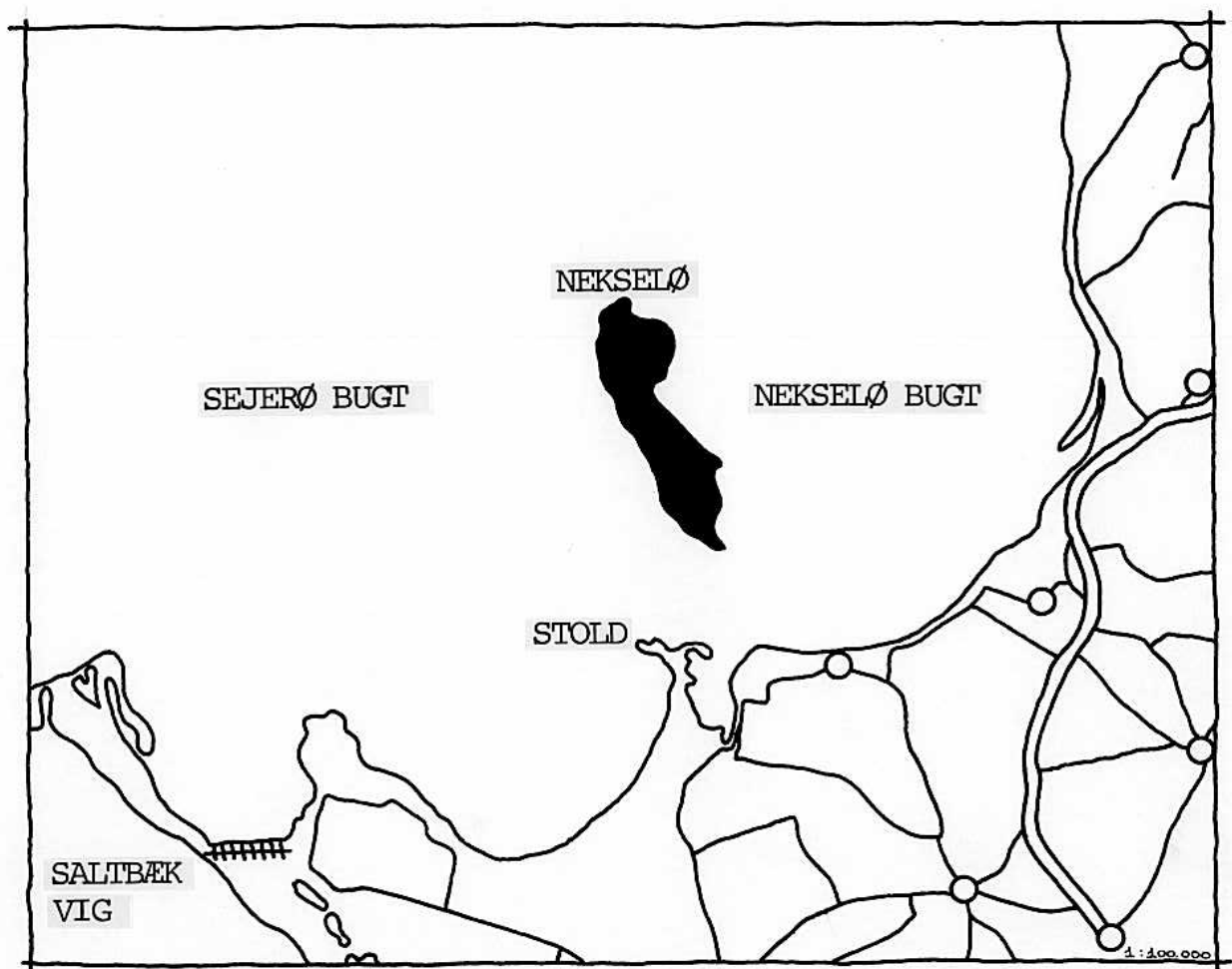

PLEJEPLAN FOR NEKSELØ

Udarbejdet af
Vestsjællands amtskommune, Teknisk forvaltning
1984

VESTSJÆLLANDS AMTSKommune

Teknisk forvaltning

Fredningsafdelingen

Plejeplan

for

NEKSELØ

Bilag til fredningsnævnskendelse
af 3/7 1984 vedr. Nekselø.

I fredningsnævnets kendelse vedrørende Nekselø er det sikret, at den regionale fredningsmyndighed gives adgang til at pleje, vedligeholde og retablere i overensstemmelse med nærværende plejeplan, der er godkendt af nævnet. Plejeforanstaltninger må dog ikke iværksættes uden forudgående aftale med lodsejerne, og det forudsættes, at parterne opnår enighed om foranstaltningernes omfang og udførelse. Kun såfremt parterne ikke kan opnå enighed, inddrages fredningsnævnet.

Man må forudse, at det løbende kan blive nødvendigt at ændre detaljer i plejeplanen, såfremt forudsætningerne vedrørende den landbrugsmæssige og rekreative udnyttelse af øen ændrer sig.

Mindre løbende justeringer forudsættes aftalt mellem parterne, medens principielle og væsentlige ændringer i plejeplanen skal godkendes af fredningsnævnet.

Hovedsigtet med plejeplanen er at angive, hvilke aktive indgreb der må anvendes, for at denne fremover kan fastholde de landskabelige og naturvidenskabelige værdier, det er fredningens hovedformål at bevare.

Landskabeligt er det afgørende at fastholde hovedindtrykket af øen som landbrugsmæssigt udnyttet med betydelige arealer i vedvarende græs.

En yderligere extensivering af landbruget vil medføre risiko for, at krat og skovbevoksning spredes over øen, og at dens markante landskabelige linier derved tilsløres og forsvinder.

Biologisk er der især fire kvaliteter, som det har stor betydning at bevare ved at forhindre væsentlige biotopsændringer. Det er tørbundsvegetationen på de kreaturafgræssede skrænter, skræntskovene mod øst, padderne i øens vandhuller og fuglelivet langs kysterne samt i og ved visse vådområder.

Det er primært sikring af disse forhold, der har været afgørende for udformningen af plejeplanen, men også andre hensyn som f.eks. arkæologiske og kulturhistoriske har haft indvirkning på indholdet.

I det følgende gennemgås de forskellige delarealer med en kort arealbeskrivelse og forskrifter for en fremtidig behandling. Områdeinddelingen og beskrivelsen fremgår af det vedlagte kort.

BESKRIVELSE

PLEJE

C 1.

Strandeng med spredt buskvegetation. Arealet er fladt og lavtliggende med et enkelt vådområde (Strandsø) og svagt hældende mod kysten. Indtil 1974 blev arealet sammen med areal C² græsset med ca. 20 stk. kreaturer.

Siden har det ligget urørt, og græsset er ved at få overhånd, hvorved urtevegetationen fortrænges, samtidig med, at buskvegetationen breder sig. Spor af tidligere gravning efter sten, grus og sand.

C 2.

Kuperet strandvoldsplateau med en ret tæt bevoksning af roser. Tidligere græsset som areal C¹.

Der bør iværksættes en let græsning af arealet. Rydning af buske kan blive nødvendig.

Behov for græsning, idet rosenkrattet endnu ikke er helt sammenhængende, bibeholdelse af den nuværende bevoksningsgrad med åbne pletter mellem buskene er ønskelig. Udtynding evt. tilbageskæring af roserne kan blive nødvendig. Indvandrende løvtræer og buskvækster fjernes.

F.

Området omfatter de mere eller mindre permanente vådområder, og disse er nummereret fra F¹ - F⁸. Vådområdernes tilstedeværelse er af vital betydning for klokkefrøen. Det er hensynet til dens og andre padders levevilkår, der i første række danner basis for plejeforskrifterne vedrørende vådområderne.

Fredningskendelsens bestemmelser tager sigte på at undgå, at vådområderne forurenes med gødningsstoffer og sprøjtemidler. Særlige plejeforanstaltninger til sikring af vådområdernes fortsatte mulighed for at fungere som yngleområder for klokkefrøer og andre paddere som f.eks. oprensning, fjernelse af

BESKRIVELSE

PLEJE

En af de største trusler mod klokkefrøen vil være en tilgroning med træer og buske af vandhullernes bredzone. Når en bevoksning omkring vandhullerne højere op end 1 m, er den kun af positiv betydning, hvis den frembringer en drivhuseffekt, d.v.s. når den er placeret i nord-siden.

Enhver overskygning er negativ og har ofte en direkte udryddende virkning. Klokkefrøhaletudserne kræver en høj vandtemperatur for at gennemføre deres udvikling. En eutrofiering f.eks. forårsaget af et forurennet tilløb. med en stærk algevækst og overgroning med andemad vil derfor, udover at give dårlige iltforhold, have en negativ effekt ved at overskygge haletudsens levested og dermed sænke vandtemperaturen.

F₁.

Sømosen er en tidligere tørvegrav. Det er øens største vandhul med en begyndende tilgroning af vandplanter langs bredden.

I mosens nordøstende ved grøfteudløbet står en vindmotor, som tidligere brugtes ved fjernelse af vand fra mosen. Den fungerer ikke mere p.g.a. manglende vedligeholdelse.

vegetation m.m., kan ske efter behov. Oprensning bør foretages i en tør periode i november til januar.

I tilfælde af en for kraftig tilgroning har fredningsmyndighederne ret til retablering af den åbne vandflade.

Vindmotoren fjernes.

Den nuværende vandstand fastholdes, d.v.s. at uddybning af eksisterende vandløb mod nord ikke må finde sted, uden at der etableres en fast støbt tærskel, som sikrer vandstanden.

BESKRIVELSE

PLEJE

F₂.

Værdifuldt fritliggende vandhul på grænsen mellem vedv. græs og landbrugsareal med vekslende afgrøder. Tilstand god.

Oprensning kan blive nødvendig om nogle år.

Fra vandhullets nordende er der, i et forsøg på at lede vandet bort, gravet en ca. 250 m lang grøft. Denne kan opfyldes.

F₃.

Værdifuldt fritliggende vandhul i område med vedvarende græs. Hullets tilstand er god.

Fra hullet er der gravet en ca. 40 m dræningsgrøft ud mod vestkysten.

Denne bør opfyldes.

Oprensning formentlig ikke nødvendig foreløbig.

F₄.

Kildefødt dam i god stand. Omgivet af pilekrat.

Pilekrattet i den sydøstlige del skal stynes inden længe, og der skal i fremtiden tages vare på, at bevoksningen langs syd- og vestsiden ikke bliver for kompakt.

F₅.

I sin nuværende tilstand værdiløst. Omgivet af stærkt skyggende bevoksning.

Hullet kan oprenses, og en del af bevoksning omkring vandhullet fjernes for om muligt at genskabe en klokkefrølokalitet.

F₆.

Vandhullet ligger frit og umiddelbart op til gården og med en mødding som nærmeste nabo.

Der foretages ingen indgreb her, da disse, hvis de skal være effektive under alle former vil gribe for kraftigt ind i gårdens drift. Såfremt ejeren er indforstået, i forbindelse med driftsomlægning, kan oprensning og pleje formentlig genskabe en god vådområdelokalitet.

BESKRIVELSE

PLEJE

F7.

Dette var tidligere for ca. 15 år siden den bedste dam på øen. Der er efter ejerens oplysninger tilløb af regnvand fra Damhusets tagrender, mens spildevandsløbet er ført mod nordøst ud på det dyrkede område. Omgivet af store stærkt skyggende træer. Udtørret i tørre år.

F8.

Fritliggende mosehul med begrænset bevoksning. Temmelig forurenset dels af en dræn med mødding- og regnvand og dels af et større andehold.

A + C3.

Kuperet område med tørskræntvegetation udlagt til græsning. De græssende dyr har en positiv virkning på floraen og fremmer en artsrig lyselskende urteflora. Græsningstrykket må anses for rimeligt, da man kan registrere stor diversitet i urtefloraen.

D1.

Stejle skrænter med lav tørskræntvegetation. Det er her Storebæltsfloraen især kan iagttages. Skrænterne er smukt terrasseret, forårsaget af de græssende dyrs slid. På skrænterne ud for Knud Slots jorder matr.nr. 2 d, 3 c, 3 d, 3 e har sliddet dog været for stort, hvilket viser sig ved flere lodrette skred.

En del af pilebevoksningen omkring den sydlige del fjernes (støddene kan evt. smøres), og der foretages en passende udtynding af kronen på den gamle, store pil. Oprensning bør forøges.

Oprensning kan blive aktuel. Regulering af bevoksning. Afskæring af møddingvand. Andehold kan om nødvendigt begrænses.

Arealet bør fortsat holdes afgræsset.

Græsningstrykket må ikke blive så stort, at vegetationen på skræntarealer ødelægges. Rester af gl. stengårder nord for Sømosen bevares. Indhegnet areal øst for sommerhus bør afgræsses, og hegn fjernes.

Græsningstrykket nedsættes i en årrække til vegetation har fæstnet sig igen, for derefter sammen med den resterende del af område E at blive afgræsset af lette kreaturer eller får.

Det er af afgørende betydning, at de ubevoksede skrænter til stadighed afgræsses, eventuelt fjernes begyndende vækst af slåen og tjørn med rod.

BESKRIVELSE

PLEJE

D₂.

Stejle skrånter med tæt, lav kratbevoksning af tjørn, slåen, ene og vrietorn. Krattet er ikke fuldstændig dækkende men viger nogle steder for små åbne skred og lav urtevegetation.

H.

Området er opdelt i to - H₁ og H₂, som begge er kratskovbevoksede. Uldal Bakke har tidligere været dyrket. Ørnekul's stejle, sydekspunerede skrænt, som er bevokset med en rest af en blandingsskov rummer bl.a.

tjørn, elm, slåen, vrietorn, benved, hassel og rød kornel.

På Ørnekul er der sket hugst af enkelte træer, og endvidere er undervæksten meget sparsom uden tvivl p.g.a. kreaturerne, der passerer skrænten på vej til de sydlige strandengarealer.

D₃.

Strandengareal med enkelte spredte tjørnebuske.

Området bibeholdes i sin nuværende tilstand med mulighed for indgreb, hvis krattet breder sig uhensigtsmæssigt og ødelægger den nuværende store variation.

Vedr. Uldal Bakke:

Området opretholdes med spredt buskvækst med karakter af overdrev. Hugst foretages kun efter anvisning.

Vedr. Ørnekul:

Kreaturer skal hindres adgang til kratskoven, og al privat hugst forbydes, dog kan forstlige indgreb tillades efter anvisning af fredningsafdelingen, hvis det er nødvendigt, for at få opvækst af de nuværende arter frem og for at få en passende fremtidig udvikling. Stor artsvariation tilstræbes.

Det ser i øjeblikket ikke ud, som om kreaturerne udgør nogen nævneværdig fare for fuglefaunaen på sydspidsen af øen. Derfor anbefales fortsat græsning med samme eller mindre græsningstryk.

Tjørnebuskene skal fjernes, såfremt dyrene ikke kan holde dem nede ved græsning, det samme gælder i den nordlige ende af området på det bakkede område ved Guldbjerg, hvor en

BESKRIVELSE

PLEJE

J.

Næst efter "Storebæltsfloraen" er denne skræntskov perlen i Nekseløs flora.

Visse steder forekommer pletvis slid forårsaget af menneskers færdsel op og ned ad skrænterne, men da det er begrænsede arealområder, ser det ikke ud til at have nogen videre betydning. Værre er det nok med tilstedeværelsen af træer, som er fremmede for den oprindelige vedplanteflora, f.eks. ær og storbladet elm i sommerhusenes haver og langs skovranden. Denne skov som er noteret fredskov, samt kratskoven på Ørnekul er uden tvivl små rester af oprindelige naturskove. Kun få steder i landet kan man iagttage en sådan "naturlig" dansk skov, hvor alle træarter på nær enkelte forvildede og plantede, er af dansk race. Vedplantefloraen er for danske forhold ret imponerende, idet der er registreret 30 arter, og det interessante er, at skovelm. spidsløn og nogle steder ask er de dominerende. Ved fredningen i 1951 bestemtes, at der specielt skulle drages omsorg for, at den småbladede lind ikke blev udryddet.

begyndende tilgroning med roser er igang.

Det rektangulære område (mærket med ÷) dyrkes landbrugsmæssigt, og begrænsninger i driften af dette areal synes ikke nødvendige.

Hugst må kun ske efter godkendelse af fredningsafdelingen og med det formål at pleje skoven, og den skal foretages således, at det naturlige, brogede og uregelmæssigt fortløbende skovbryn langs stranden bevares og blandingsskoven fortsat bevarer sin karakter, og foryngelsen sker løbende ved plukhugstdrift.

Fredningsmyndighederne skal være berettiget til at foretage rydning af træagtige vækster, som ved deres frøspredning kan være medvirkende til at nedsætte den videnskabelige værdi af skovbevoksningen.

Af andre forekommende træarter kan nævnes rød kornel, benved, vrietorn (både han- og hunner).

Opvæksten ser ud til at være rigelig til en naturlig foryngelse.

Stendiger og levende hegn.

Som tidligere nævnt er Nekselø rig på stendiger og levende hegn.

Disse skal bevares i deres nuværende omfang.

En pleje af de levende hegn kan bestå i en topkapning, klipning i siderne, og en udtynding med et passende interval mellem hver behandling. Udtynding må kun finde sted i samarbejde med fredningsmyndighederne. Hegnene og stendigerne er registreret på bilagskortet.

Generelt kan det siges, at arealer der måtte udgå af almindelig landbrugsdrift automatisk bliver omfattet af plejeplanen, således at den regionale fredningsmyndighed på sådanne arealer efter aftale med ejeren eller efter fredningsnævnets tilladelse kan iværksætte plejearbejder, der tilsigter at fastholde hovedsigtet med fredningen. Sådanne arealer kan ved fredningsmyndighedernes foranstaltning enten drives med vekslende landbrugsafgrøder, udlægges med vedvarende græs, der afgræsses af dyr eller henlægges som udyrkede arealer, der mekanisk plejes mod tilgroning.

Ingen af de i forbindelse med pleje af arealer forbundne udgifter kan pålægges lodsejere mod deres vilje, men afholdes ved den regionale fredningsmyndigheds mellemkomst.

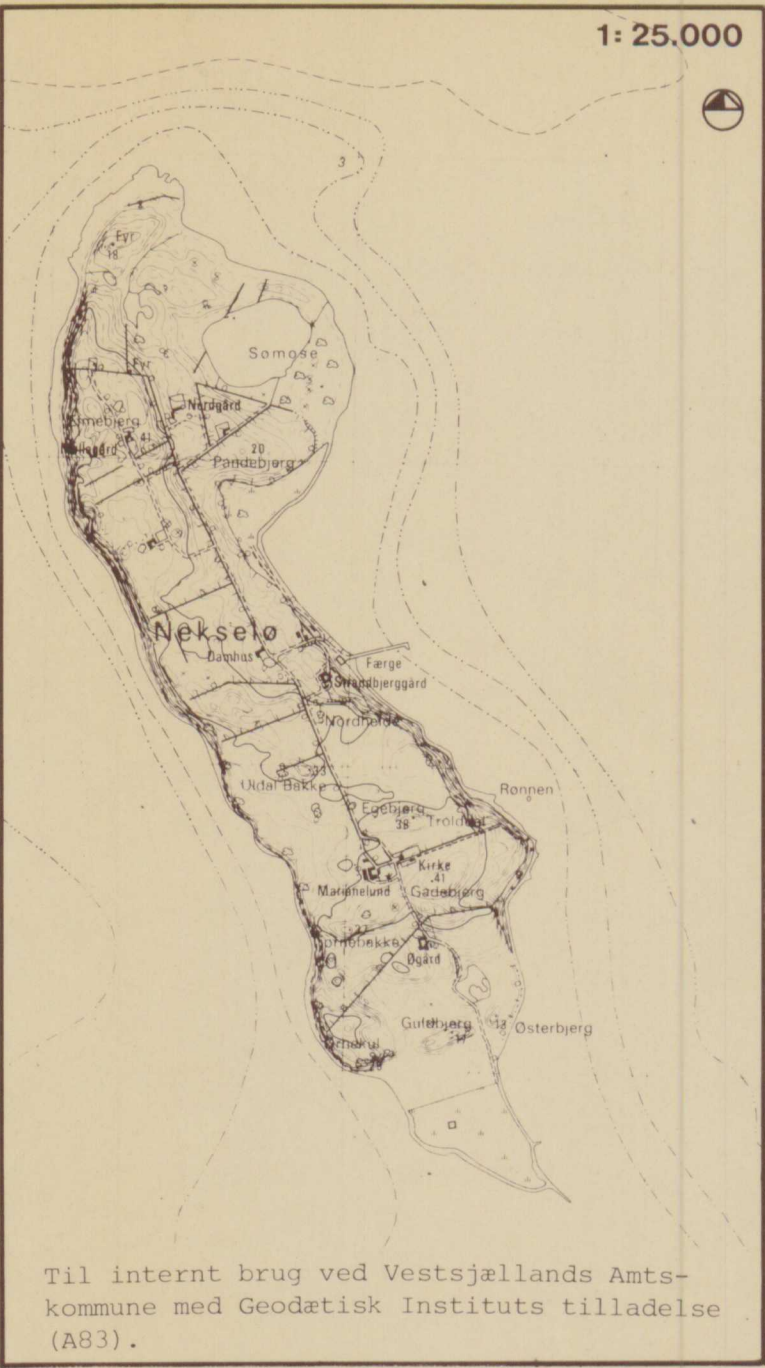
Godkendt, den 3/7 1984.

Fredningsnævnet for Vestsjællands
amts nordlige fredningskreds.

Bjarne Jensen
fmd.

VESTSJÆLLANDS AMTSKommune
Naturforvaltning

Signaturforklaring

- Græsningsarealer
- Skov
- Haveareal
- Vådområde
- Eksisterende markvej
- Sti
- Kratvegetation

BILAG TIL PLEJEPLAN,
GODKENDT AF FREDNINGSNÆVNET
3.7.1984

Nekselø

Nekselø By, Føllenslev
Bjergsted kommune
Vestsjællands amt

Udarbejdet af
VESTSJÆLLANDS AMTSKOMMUNE. Fredningsafdelingen. Februar 1984

Mål 1:4000

100 0 200 500 m